

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre	660 K
Félévre	340 K
Negyedévre	170 K
Egy hónapra	60 K

POLITIKAI NAPILAP

Felolvas szerkesztő
L. LORÁNT JÓZSEF
 Kiadó: **HEGEDÜS ÉS SÁNDOR**
 Irodalmi és nyomdai részvénytársaság

SZERKESZTŐSÉG: PIAC-UTCA 34. SZÁM
 TELEFONSZÁM: 10-20

ELADÓHIVATAL: PIAC-UTCA 49. SZÁM
 TELEFONSZÁM: 18

Sürgőnycim: Független Ujság Debrecen

Nagy Ernőt és Haller Istvánt letartóztatták

Budapest, jun. 8. Hirt adtunk arról, hogy Nagy Ernő tegnap autóra szállt, hogy ma reggel a tarpai kerületbe érkezhesse és benyújthassa az ajánlási ívet. Minthogy a pártban előre féltek Nagy Ernő letartóztatásától, táviratot adtak fel, hogy csak ma délelőtt érkezik meg kerületébe. Ugy látszik azonban, a csendőrség erős figyelemmel kísérte Nagy Ernő utazását, mert érkezéséről tudomást szereztek és ma délelőtt tulajdon kerületében Vásárosnaményban letartóztatták. Vásárosnaményból a Rassay-párt a következő táviratot kapta:

Leányommal együtt Matahovszky szolgabíró rendeltére Vásárosnaményban a csendőrség letartóztatott Nagy Ernő.

Szombathely, jun. 8. Haller Istvánt, ki ceglédi mandátummal megválasztott képviselő, Vasvár községben letartóztatták. Bekísérték a csendőrségre, de kihallgatása után szabadon bocsátották. Később újból letartóztatták és még ma délután is Kovács Sándor plébánossal együtt a csendőrségen őrzik. (Haller Vasváron pótválasztásba megy Vass miniszterrel.) Ma délután 4 óráig nem jött jelentés arról, hogy Hallert szabadon bocsátották volna. — Ugyancsak elfogták Kovács Sándor egervári plébánost, Haller egyik legnagyobb hívét, akiknek a szabadon bocsátásáról szintén nem jött semmiéle hír.

Budapest új képviselői

Budapest, június 8. Ma délután 6 órakor fejezték be a főváros északi kerületében a szavazatok összeszámolását. Leadtak összesen 119,269 érvényes szavazatot. Ezek az egyes pártok között a következőképpen oszlottak meg:

Szociáldemokrata párt	48070
Liberális ellenzék	44060
Wolff-párt	12912
Andrássy-párt	7466
Régi Friedrich-párt	3547
Nemzeti polgári párt	3174

Eszerint a szociáldemokraták 4, a liberális ellenzék 3, a Wolff-párt 1 és az Andrássy-párt 1 mandátumot kaptak. Az északi kerület képviselői: Szabó József szoc. dem. Propper Sándor szoc. dem. Rothenstein Mór szoc. dem. Plekler Emil szoc. dem. Vázsonyi Vilmos demokrata Ugron Gábor demokrata

E pillanatban nem tudjuk, hogy milyen indokok alapján tartóztatták le a nemzetgyűlés két megválasztott tagját és nem tudjuk azt sem, hogy Nagy Ernő letartóztatásával nem jussították-e meg végleg az ajánlásokhoz szükséges aláírások összegyűjtését. Ha igen, úgy báró Perényi csakugyan egyhangulag megválasztott képviselője lesz a tarpai kerületnek és az egységspárt ezt az egyhangú választást győzelmi öntudatának ösmert hangjai mellett fogja befűzni a többi egyhangú választások dicső sorába.

Az ellenzék gyülekező helye az utca — az utcán tilos a csoportosulás

Hegymegi Kiss Pált, Debrecen megválasztott képviselőjét szintén nem engedték be tegnap Jánoshalomra, ahol Fenyő Miksa, a Rassay-párt jelöltje készül a pótválasztásra. Valószínűleg nem akarták, hogy Hegymegi Kiss Pál tudomást szerezzen bizonyos Jánoshalom történeti dolgokról. Fenyő Miksa ma több táviratot kapott, kettőt ezek közül közlünk: „Kidobták, hogy a Marsall-párt (egységes) a közszínház, óvoda udvarán gyülekezik, a Fenyő pártiak pedig az ezen helyek előtt levő tereken, de kidobták azt is, hogy az utcákon a csoportosulás tilos.” „Marsall titkárja veri a Fenyő-párt elfogott embereit.”

Sándor Pál demokrata Dr Csilléry András Wolff-párti Homonnay Tivadar Andrássy-párti Budapest új képviselői a következők: Szociáldemokraták: Peidl Gyula, Kéthly Anna, Vanczák János, Farkas István, Kiczajka Lajos, Jászai Samu, Saly Endre, Szabó Imre, Miakits Ferenc, Szabó József, Propper Sándor, Rothenstein Mór, Pichler Emil. — Liberális ellenzék: Vázsonyi Vilmos, Rassay Károly, Ugron Gábor, Sándor Pál, Bárczy István, Benedek János, Fábrián Béla. — Wolff-párt: Wolff Károly, dr Bénérd Ágoston, dr Csilléry András, Usetty Ferenc, dr Ernst Sándor. — Andrássy-párt: gróf Andrássy Gyula, Fridrich István, Homonnay Tivadar. — Keresztényszocialista: Szabó József. — Egységes-párti: dr. Tamássy József.

Alaptalan vádak

Alighogy lezajlottak a nemzetgyűlési választások Debrecenben, alig jutottak köztudomásra az eredmények, máris különböző vádak hangzanak el a választópolgárság bizonyos — foglalkozás, osztály és felekezet szerint csoportosított — részei ellen, hogy az ő bűnük, az ő megbocsáthatatlan bűnük a választások illetlen kimenetel.

Mi a bűn? Az, hogy Debrecen mindhárom kerülete olyan képviselőket választott, akik vagy személyükben, vagy pártjaik révén a leghatározottabb ellenzéki álláspontot foglalják el nemcsak a jelenlegi kormánnyal, hanem azzal az egész rendszerrel szemben, amelynek a Bethlen-kormány is képviselője, mert ha programjában erősen mérsékelte is ennek a rendszernek legjellegzetesebb kinövésait, a gyakorlatban semmi jelét sem adta eddig annak, hogy az általa is nyilvánosan elítélt szélsőségektől távol áll.

És mi a megvádolt szavazópolgárok bűne? Az, hogy ezekre az ellenzéki jelöltekre szavaztak és pedig olyan tömegesen, hogy ezek az ellenzéki jelöltek óriási, elképzelhetetlennek tartott szótöbbséggel lettek a városnak megválasztott nemzetgyűlési képviselői, hogy még pótválasztásra sem került egyik kerületben sem a sor, hogy egy olyan jelöltet, aki debreceni ember, aki itt a legnagyobb tiszteltnek és megbecsültséggel örvendő, akinek nagy képességeiről mindenki — még akik nem is szavaztak rá — teljes mértékben meg van győződve, elejtették a választás során, hogy egy másik jelöltet, akinek nagy koncepciójú képességeit, európai látókörét, hatalmas tudását az egész Európa ismeri és elismeri, szintén nem méltatott bizalmra a választók többsége.

És mi a vád? Az, hogy a szavazópolgárok ezrei, akik ezeket a jelölteket mellőzve, a szélső ellenzéki pártok jelöltjeit juttatták győzelemhez, ezzel a ténykedésükkel forradalmi magatartást tanúsítottak, elhagyták a Debrecenben hagyományosan kötelező közéletet, a baloldali szélsőségek meredélyeire sodorták magukat és kiszámíthatatlan jövő süllyes bizonytalanságaiba sodorták városukat és talán az országot is.

Mi, akik épen az említett két jelölt személyi értékeit felül tudtuk emelni az aktuális napi politika korlátain és nyíltan állást foglaltunk mellettük; mi, akik e mellett azonban nem adtuk fel a

mai rendszerrel szemben elfoglalt ellenzéki álláspontunkat sem mert igen jól össze tudtuk a kettőt egyeztetni abban a gondolatban, hogy ezeknek az értékes embereknek az értékes működése épügy a kárhozottat rendszer megdöntésére kell hogy vezessen, mint az ellenzék elszánt politikai harca; mi, akik tehát azzal sem vagyunk megvádolhatók, hogy az agitáció eszközeivel segítettük elő annyi ezer és ezer választópolgár kifejezésre juttatott elhatározásának kialakulását; mi a viszonyok tárgyilagossá mérlegelése alapján csak azt állapíthatjuk meg, hogy az elhangzott vádak nem jogosak.

Nem jogosak először azért, mert nincs a megvádolt osztályok és felekezetek között egy sem, amelyre a vádak ráillenek, amelyről meg lehetne állapítani, hogy egységes állásfoglalása döntötte volna el akármelyik debreceni kerület sorsát is, mert sem a kereskedőkről, sem az iparosokról, sem a gazdák-ról, — sem a reformátusokról, sem a katolikusokról, sem a zsidókról nem állapítható meg, hogy nyíltan elhatározott, vagy titokban létrejött zárt egységben álltak volna egyik vagy másik jelölt mellé. E lap hasábjain pontosan és számszerűleg közöltük minden egyes szavazókerület eredményeit és ezek a számok napnál világosabban bizonyítják, hogy az egész város területén alig volt egy-két szavazókerület, ahol a győztes jelöltek ne érték volna el a többséget, hogy tehát nem egyes körzetek egységes állásfoglalása döntötte el javukra a választást, hanem a város minden része, a lakosság minden rétege nekik juttatta a többséget. Aki ismeri Debrecen lakosságának osztályok és felekezetek szerinti elosztását a város területén, az tudja, hogy igenis vannak olyan körzetek, amelyeknek lakossága foglalkozás, osztály, vagy felekezet szerint egységesnek mondható. Ha tehát ezeknek a körzeteknek a szavazási eredménye döntötte volna el a választás sorsát, akkor méltán elhangozhatnánk nem a vád, (mert a törvényeken belül törvényes jogát, a politikai véleménynyilvánítást mindenki szabadon gyakorolhatja és ezért semmilyen vád nem érheti), hanem az a ténymegállapítás, hogy ez vagy az a foglalkozási ág, osztály, illetve felekezet döntötte el a választás sorsát. Amikor azonban ugyszólván az ősz-

szes szavazókörizetek egy és ugyanazon eredményt mutatják, akkor nemhogy a vád, de még a ténymegállapítás sem lehet jogosult, mert nem indokolható semmivel.

Igaz, vallottuk és valljuk, nagy kár volt a város és az ország szempontjából, hogy *Vásáry* István és *Tolnai* Kornél nem lett nemzetgyűlési képviselő. De az is igaz és ezt is változtatta és vallja Debrecen polgárainak túlnyomó többsége, hogy úgy *Vásáry* István, mint *Tolnai* Kornél nemzetgyűlési képviselői lennének ma Debrecennek, ha — valamelyik ellenzéki politikai párthoz csatlakoztak volna. Két esztendő keserves tapasztalatai érlelték meg a választópolgárok elhatározását. Nem kellett ehhez agitáció, nem is igen volt, hiszen a győztes ellenzéki pártok gyűléseket alig tartottak, lapjuk Debrecenben nem volt. Az elmúlt két esztendőnek azok az eseményei, amelyeknek megtörténtét a polgárság egyetemes elhatározással ítélte el és azok az eseményei, amelyeknek meg nem történte sodorta a választópolgárokat szélső ellenzékbe. — a kurzus éve maguk voltak a legerősebb és leghatásosabb agitáció a kurzus ellen. Ha tehát vétkes valaki, vagy valami abban, hogy a debreceni választások eredménye így ütött ki, akkor ez a vétkes csak egy lehet: — a politika.

A hibás politika, amely a végletekig fokozta a foglalkozás, osztály és felekezetek szerint csoportosított társadalom egyes részei között a mesterségesen felszított ellentéteket, amely a gazdasági romlás örvénye felé vezet, amely nem tudta egységessé tenni a nemzetet külső politikai veszedelmek legsúlyosabb perceiben, a nemzetközi gazdasági viszonyok legnyomatékosabb parancsszavára sem, mely a remélt, várt, hittél hitt s egyedül üdvözítő magyar jövő, az integer Magyarország érdekében semmit nem használt, de majdnem mindent elrontott. A hibás politika bosszulta meg magát a debreceni választásokon, ahol a szavazatuk leadásánál senki által nem befolyásolható választópolgárok halálra ítélték a mindenért egyedül vétkes politikát.

Ezért bukkott meg *Vásáry* István, ezért nem lett képviselő *Tolnai* Kornél. Egyikük sem hibás abban, ami eddig történt. Sőt érdemeik vannak, nagy érdemeik, hogy még több bűn és hiba nem történt. De amikor a választópolgárság mérlegre tette a jelöltekét, akkor csak nagyon keveseknek adatott meg az a tárgyilagosság, amely az egyéni értéket el tudja választani a politikától. Ezer meg ezer választópolgár a jelöltek mellé odahelyezte a mérleg serpenyőibe a politika bűneit is és ez a ballaszt bizony lenyomta a mérleget. Nem az ő bűneik voltak a teherterhelés, de aki arra a serpenyőre állt, amelyiket a bűnök súlyos kockái is terheltek, az leszálta a bűnökkel együtt. Általános és titkos volt ez a választás, hiába akarták tehát jót és helyeset azok a kevesek, akik elfogulatlanok tudtak maradni, a tömegek döntöttek és bizonyára ezek az elfogulatlan kevesek a tömeggel szemben is

elfogulatlanok lesznek, amikor megállapítják, hogy a tömegnek igaza volt, mert hiszen a tömeg nem disztigválhat finom nüánszok szerint, nem juthat olyan aprólékos megállapításokra, hogy ennek és ennek a személyes értékei milyen mértékben ellensúlyozzák politikai állásfoglalását, a tömeg, Debrecen szavazópolgárainak két harmada ez esetben, csak aszerint ítélhet, ki hova állott.

Nem emelhetők tehát vádak,

Korlátozzák a kivételes hatalmat

Budapest, június 8. A minisztertanács foglalkozott az indemnitási javaslattal, megállapította a nemzetgyűlés megnyitására külső formáit. *Klebsberg* Kunó gróf jelentést tett a választások eredményéről, amely, mivel a pótválasztásoktól jelentősebb változást nem várnak, kétharmad többséget hozott a kormánynak. — Foglalkozott a minisztertanács a kivételes hatalom megszüntetésével is és elhatározta, hogy a közeljövőben **hatalyon kívül helyeznek 2500 olyan rendeletet, amelyet a kivételes hatalom gyakorlásáról szóló törvény alapján adtak ki a különböző kormányok.** A rendeletek egy részének fenntartását a kormány az indemnitási javaslattal kapcsolatban szándékozik újból szabályozni. A kormány a kivételes hatalmat megakarja tartani továbbra is, a kivételes hatalom gyakorlását azonban hajlandó az eddiginél szűkebb keretek közé szorítani.

Újjászervezés

A kormány újjászervezése valószínűleg még a parlament összehívása előtt megtörténik. A jövő héten — a nap még nincs meghatározva — megtartják a kormánypárt első pártértekezle-

nem történhetnek ténymegállapítások a választások eredményéből kifolyólag Debrecen lakosságának egyik osztályával, vagy felekezetével szemben sem Csak tanulságok vonhatók le, de ezek azután le is vonandók, mert ezek a tanulságok az egyedül helyes irányítói a közel jövő városi és országos politikájának.

Kitűnő férfi fehérneműek Frank Edénél

tét és ezen már a rekonstruált kabinet fog megjelenni és bemutatkozni, tehát a kormányban történő változásokat a legközelebbi napokban végrehajtják.

Ugy látszik, abban már megállapodtak véglegesen, hogy gróf *Klebsberg* Kunó belfügyminiszter fel fogja váltani *Vass* Józsefet a kultuszárca élén, azonban *Vass* József sem marad ki a kabinetből, mert ha az *Ernst-Huszár* csoporttal folyó tárgyalások során ez nem iktózik nagyobb akadályokba, akkor *Vass* József lesz a népjóléti miniszter. Sem *Gömbös*, sem *Ráday*, sem *Nádossy* nem lesz miniszter. — *Gömbös* Gyulára tisztán az egységes párt belső szervezésének a feladata vár. — Mint befejezett ténnyel számolhatunk *Bernolák* Nándor és *Hegyeshalmi* Lajos miniszterek távozásával. Egészen zavaros még *Tomcsányi* igazságügyminiszter dolga, aki e pillanatban szintén a távozó listáján van, azonban utódának személye még egészen kétséges. Mint közeli lehetőség számolnak azzal, hogy *Maier* János földmivelésügyi miniszter is kiválik a kabinetből. Végül: elmegy *Térfi* Béla közlekedési miniszter is, utódjául *Bud* János államtitkárt emlegetik.

Debreczen csak telket ad a kislakásokhoz

„A forgalmi adó forradalmi adó“

A kislakások építésének ügye ma ismét tárgyalásra került a jog- és pénzügyi bizottság ülésén. A bizottság előtt dr. *Tóth* Emil tanácsnok ismertette a helyzetet, a kormány ajánlatait, amelyekben bizonyos látszólagos kedvezményeket helyezett kilátásba Debrecen számára, ha a város felépíti a lakásokat. Az állam legújabb ajánlata szerint adna a városnak **tíz milliót**; ez után a város évenként **2 és fél százalék kamatot fizetne 25 évig**; szerezne kölcsönképen a városnak **másik tíz milliót, 5 és egynegyed percents kamatra 10 félévi részletfizetésre.** Ennek biztosítékául a város forgalmiadó jövedelmét kötné le. Ezek ellenében a város felépíttetne annyi kislakást, amennyi 20 millióból telnek; bevezetné a közműveket, ami újabb öt millióba kerülne; köteles lenne a **lakások telerészét menekülteknek kiadni.** A lakások bérei a várost illetnék s a lakások 25 év múlva a város tulajdonába mennének át. A városra biznák, hogy milyen típusu lakásokat építsen.

A városi tanács a *Vilmos huszárlaktanya* előtti, vagy mö-

götti területet látta alkalmasnak az építkezésre. A számítások szerint husz millióból és a közművekre szánt öt millióból 15 épületben elhelyezendő **48 kétszobás és 10 egyszobás lakás** felépítésére telik. A kamatok fizetése, a törlesztés és az épületek karbantartására előirányzott összeg — 5.000.000 korona — **évi 1.482.000 koronával terhelné a várost.** Ebből a lakások bére — 6000 korona a kétszobás, 3000 korona az egyszobásoké — **318.000 koronát megterítene.** A forgalmi adóbevételből tehát 1.164.000 koronát kellene a városnak a kislakásokra fordítani évenként.

A tárgyhoz egyedül *Márk* Endre szólott hozzá, alaposan megvilágítva, hogy **mennyire hátrányos a városra a kormány ajánlata.** Elsősorban azt kifogásolta, hogy a forgalmi adóra, mint biztos alapra építsenek. Meddig tart a forgalmi adó? **Ezt a forradalmi adót nem tartják fenn sokáig, hiszen ez az állam részéről mesterséges árdrágítás és megakadályozza a rendes viszonyokhoz való visszatérést.** Ha pedig el fogják törölni, a kislakásügy egymillió

pótadót zudít a város polgárainak nyaka közé.

Reméli, hogy akik számítást csináltak, gondoskodtak arról, hogy a város végén levő, 25 év múlva az építési anyagok silány sága miatt nagyrészt romokban heverő házakat, 25 év múlva ki is tudja adni a város. De most is ki hiszi el, hogy menekülteknek ezen az áron sikerül kiadni.

A város részéről nem hajlandó semmivel sem hozzájárulni az építkezéshez. Építsen az állam s ebben az esetben szívesen megajánlja **30 évig az ingyenes telket, de ezenkívül semmit.** A forgalmi adó különben is túl van terhelve, természeténél fogva bizonytalan alap s emellett a város még annak is ki van téve, hogy a kereskedelemügyi miniszter egyszer kivesszi a városi kezelésből. Abba pedig még úgy sem megy bele, hogy a város lakosainak a jövő évekre milliós deficitet szerezzen.

Dr. *Markovics* Elemér mellett foglalt állást, hogy a város tartsa fenn régebbi ajánlatát, hogy az új házakhoz négy millió költséggel kivezetett a közműveket.

A jog- és pénzügyi bizottság *Márk* Endre indítványát fogadta el, amely szerint tehát Debrecen csupán telket hajlandó adni a közüzemekhez.

A harmadik kerület választó polgárainhoz!

Az első és második kerület választási elnökei nem gátolták meg ezeknek a választó kerületeknek megválasztott képviselőit abban, hogy a választás eredményeinek kihirdetése után az összegyűlt választókhöz — régi szokás szerint — néhány köszönő szót intézzenek.

A harmadik kerület választási elnöke azonban — a választójogi rendeletre hivatkozva (!) — nem engedte meg nekem, hogy ugyanazt tegyem, amit a másik két képviselő megtehetett.

Ezért ezen az uton mondok hálás köszönetet a harmadik kerület választóinak azért, hogy bizalmukkal, a közpályán haladók és működők legszebb jutalmával, megajándékoztak.

Hálám azonban nem fog ki-merülni szavakban. Buzgó és becsületes munkával fogom meg hálálni a választók bizalmát. Az vagyok és az maradok, aki voltam. Nem magamért dolgozom, hanem másokért; ezért a városért és a hazáért!

Jánosi Zoltán.

A szerb király esküvője

Belgrád, jun. 8. (Avala.) Ma folyt le Sándor király és Mária román királyi hercegnő esküvője. A házassági szertartás délután 10 óra 50 perckor kezdődött és minden a legtökéletesebb rendben bonyolódott le. A lakosság kitörő lelkesedéssel ünnepelte a királyi párt. Az esküvő alkalmával mintegy kétszáz ezer ember jött Belgrádba, részint a vidékről, részint a külföldről, hogy tanuja lehessen az ünnepélyes aktusnak. Az ünnepély előre megállapított rendjét, a legkisebb részletekig betartották, azt semmiféle váratlan esemény nem zavarta meg.

Amióta a rún egymás nagyvárosias zasztó ez a zasztó, hogy (eszik) a tük, azóta a hette már, nap minden ke és gögös soron és mi ceg katonái tekint végig dokon.

Ez a büszk Ausch ur, a az üldögelés ronkát bevé roja, Evtizea nagyon szer beszédi, elő ismerte mi mint a fason ura, büszkén üldögelő em Találkoztam adadhatja a segítségem f am és ülvő

— Hogy v Ausch ur löt (mellest nem is volt degen bölín válbment. hogy nem te

Megdöbbe nyár olyan perzelőben s hívogatón a gélésre... M mindenható

Hogy enges törtem a fej találtam a Mikor Ausch telől újból te álltam meg joltam és dh begtem —

— Ud né Ausch ur ságos mosok állt, ienséges te és leeresz

— Látja, találta! Igen receni padis Szólt, me tovább ment lettel néztem a padisah...

Ezuton hok a figye ben etikadv térnek pihen akarnak len ny minden ledjük hóm mely megf és halk, ti rebegek:

— Csok j Ami azt j — Drága dögélés, pad

A debrecen rtságosan büszkén sét között. Allat lasorait!

Tavaszi ujd : v Peldhei Plac utca

— Közt kedvezmény Margit-fürd

Debrecen padisahja

Amióta a Plac-utcai fasort sü-
rűn egymás mellett ékesítik és
nagyvárosiasítják (amilyen bor-
zasztó ez a szó, épenolyan bor-
zasztó, hogy csak ezek a padok
szélik) a pihenő padok és szé-
leszik) azóta mindenki megfigyel-
kezik, azóta mindenki megfigyel-
kezik már, hogy ugyszólván a
hette már, hogy ugyszólván a
nap minden órájában egy büsz-
ke és gögős ur lejt végig a fa-
soron és mint egy tábornok dél-
ceg katonáin, büszke mosollyal
tekint végig a glédában álló pa-
dokon.

Ez a büszke és gögős magyar:
Ausch ur, a padokat előállító és
az üldögélésért kemény két ko-
ronát bevasaló gyár igazga-
tója, Évtizedeken keresztül mint
nagyon szerény, csendes, halk
beszédű, előzékeny, finom urat
ismerte mindenki, ma pedig,
mint a fásori padok mindenható
ura, büszkén néz el az egyszerű,
üldögélő emberek feje fölött.
Tudjuk, hogy vele egyik ilyen
átadhatja alkalmával. Tisztes-
ségtudóan felálltam, meghajoltam
és üdvözöltem:

— Hogy van, padigazgató ur?
Ausch ur elnézett a fejem föl-
lött (mellest megjegyezve, ez
nem is volt olyan nagy vice), hi-
dően bólintott fejével és to-
vábblépet. Látszott az arcán,
hogy nem tetszett neki a címzés.

Megdöbentem. Istenem, a
nyár olyan hosszú, a nap olyan
perzselően süt, a padok olyan
hívogatóan csábítanak az üldö-
gélésre... Mi lesz, ha a padok
mindenható ura megharagszik?
Hogy engeszteljem ki? Törtem,
törtem a fejem, míg végre meg-
találtam a mentő gondolatot.
Mikor Ausch ur a Nagytemplom
felől újból fejem közeledett, fel-
álltam megint, mélyen meghajoltam
és áhitatos tisztelettel re-
begttem:

— Üdv neked, padisah!
Ausch ur büszke arcán barát-
ságos mosoly suhant át. Meg-
állt, s lenséges kezét vállamra te-
tette és leereszkedve szólt:

— Látja, fiatalember, hogy el-
találta! Igen, én vagyok a deb-
receni padisah!

Szólt, megbiccentette fejét és
tovább ment. Mélységes tiszte-
lettel néztem utána. — Ott megy
a padisah...

Ezton hívom fel mindazok-
nak a figyelmét, akik a hősgé-
ben eltkadva, a fásori padokon
törnek pihenőre, hogy ha lába
akarnak lenni a padok urával,
még minden elkellemmel, mikor
feléjük közeledik, felállással,
mély meghajlással üdvözöljék
és halk, tiszteletteljes hangon
rebegek:

— Csok jása, padisah!

— Ami azt jelenti magyarul:
— Drága bizony ez a kis üldö-
gélés, padisah!

A debreceni padisah pedig bar-
átságosan fog mosolyogni és
büszkén sétál tovább alattvalói
között. Allah növecsze hosszúra
fásorait!

Tavaszi öltönytűzővel
ajándékok nagy
választékban
Peldheim Dezsőné,
Plac-utca 67. szám alatt.

— Köztisztviselők részére
kedvezményes fürdőjez a
Margit-fürdőben.

Az első Tisza-évkönyv

Tisza meghalt; Tiszának élni
kell! Ez a gondolat hozta létre a
Tisza István emlékbizottságot,
ez a gondolat hozta az emlék-
bizottsággal azt a határozatot,
hogy megindítja a Tisza-évkönyv
című vállalatot. Nem ne-
héz elképzelni, hogy mi lehet az
ilyen évkönyvnek a tartalma?
Minden, ami Tisza István éle-
tére s pályájára vonatkozik.
Még könnyebb kitalálni, hogy
mi lehet a rendeltetése? A Tisza-
kultusz meggyökereztetése és
állandó ápolása.

Azt a kérdést, hogy szükség
van-e a Tisza-kultuszra, — azt
hiszem — fel sem szabad vetni.
Az emberiség általában, az
egyed nemetek küllő-külfőn soha
sem tudtak meglenni a nagyok-
nak, a kiválóknak a tisztelete
nélkül, a Carlyle szerinti hősök
kultusza nélkül. Tisza Istvánnak
emberi nagyságát, nemzeti ki-
válóságát életében sem vonták
kétségbe; nem lehet az kicsiny,
nem lehet az jelentéktelen, akit
évtizedeken át sokan oly ekese-
redetten gyűlölték és akit még
többet oly rendületlenül követ-
tek. Tisza tragikus vége bizo-
nyára nemcsak azért, mert a
halálnak kibékítő hatása van, az
ellenfelek, az ellenségek számát
leapasztotta, a tisztelőknek, a
híveknak a tábort megcsokor-
ozta. A nagyszerű halál meg-
döbentette a nemzet millióinak
a szívét; Tisza háborus felelős-
ségének a halál utáni tisztázása
eloltotta a régi gyűlöletnek min-
den tüzét. E helyett kigyulladt
a Tisza-kultusz száz száz meg-
száz apró mécse és lobogó láng-
ja. A sokszoros szerencsétlen-
séggel sújtott magyarság való-
ságos világiótornyot lát a Tisza-
kultuszban, amely felé irányítja
a maga már megrongált és
újabb meg újabb veszedelmek
között hanykódó hajóját.

Amit az első Tisza-évkönyv
magában foglal, az mind méltó-
an alkalmas a Tisza-kultusz
terjesztésére és erősítésére. Al-
lamfőnek, tudosok, írók, költők
fogtak össze, hogy Tisza Ist-
vánt a legkülönbözőbb oldalak-
ról megvilágítsák. Eletrajzi
szempontból mindenesetre a leg-
érdekesebb az a levél, amelyet
Tisza 1876 május 21-én, tehát
15 éves korában intézett egyik
ifjúkori barátjához, Lovassy Fe-
renchez. Nem nagy túlzás, hogy
már ebben a gyermekijü Tis-
zában ott van a későbbi Tiszá-
nak államférfiúi komolysága,
politikai mély belátása és erős
meggyőződése. Már ebben a le-
vélben mintegy felesküszik Deák
Ferenc hívének, az 1867-iki ki-
egyezés támogatójának; már
itt úgy áll előtünk mint a reali-
tás politikusa, aki semmi meg-
levőt, semmi biztosat nem haj-
landó még oly szép ábrándokért,
még oly kecsesgőzt bizonytalan-
ságokért kockáztatni.

Irodalmi érték kétségtelenül
abban a művészi jellemrajzban
van legtöbb, amelyet *Herczeg
Ferenc* Tiszáról, mint emberről
ad. Tudjuk, hogy Herczeg Fe-
renc akkor, amikor a proletár-
diktatura bukása után ismét irni
lehetett, két kis szemelvényt bo-
csátott közre, amelyben római
erőt és francia szellemességet ol-
vasztott össze. Egyiket a gyű-
lölet sugalta, így jött létre Ká-
rolyi Mihálynak a lelkekből ki-

törölhetetlen megbélyegzése; a
másik nagyrabecülésből fakadt;
így született meg Tisza István-
nak, mint embernek a magyar
szívekbe örökre bevésődő képe.

Politikai s történelmi tekintet-
ben azt a hosszabb tanulmányt
tartom legjelentősebbnek, amely
két francia publicistától, a *Tha-
raud*-testvérektől ered és amely
mint egy nagyobb dolgozatnak
a része a *Revue des deut mon-
des*-ban jelent meg. Ez a tanul-
mány, amely „Tisza István
titka” címet visel, azt a gondo-
latot kelti fel, hogy az idegen
tisztaban lát, világosabban itél,
mint a honfitárs. Mert a *Tha-
raud*-testvérek igazán a világtör-
ténelem piacára állítják ki Ti-
szát, úgy nézik, úgy szemlélik és
még e környezetben is nagynak
látják, benne a nagy kalvinista
hősöknek, a francia Coligny ad-
mirálisnak, a hollandi Wilt-test-
véreknek a méltó mását látják.

Az évkönyvnek nem jelentke-
telen része benniünket, debre-
cencieket közelebbről is érdekel.
Mert több cikk Debreczenben
keletkezett vagy mint beszéd itt hang-
zott el; ilyenek gróf *Bethlen Ist-
ván* miniszterelnöknek és *Vass
József* közoktatásügyi minisz-
ternek a gróf Tisza István-egye-
tem névavataján mondott be-
széde, továbbá *Barabási Kun
József*nek 1910 október 20-án
tartott egyetemi innepi besze-
de, ez a magvas, komoly és tör-
ténelmi adatokra támaszkodó
tanulmány, végül *Kardos Albert*
tollából *Geresi Kálmán* eletraj-
za, amelynek nagyobbik fele
*Geresi Kálmán*ról, mint Tisza
István nevelőjéről és későbbi ba-
ratjáról szól. *Geresi* a Tisza-
emlékbizottság felszólítására
maga szándékozott a Tisza-
családhoz való viszonyát meg-
írni; de e szándék harmadfel
nyomatott lapnyi töredék után
abban maradt. Az évkönyv ezt a
töredéket is közli és e bevezet-
télül szolgáló rész elolvasása
élénk sajnálatot hagy maga
után, hogy öregkori kedvetlen-
ség és meginkább a neimokára
bekövetkezett halálos betegség
miért is akadályozta meg *Gé-
resit* fölött céljának a kivitelé-
ben.

Tisza István politikai pártja
most van feltámadóban. Nagy
hiba volna, ha ez a párt a Ti-
sza-kultuszt ki akarná sajátí-
tani, de még nagyobb hiba volna,
ha a magyar nemzet ezt a köz-
kincset bárki által el engedné
tulajdonítani. A Tisza-kultusz
olyan éltező forrás, amelyre az
egész országnak, az erőszakos-
an többféle szakított és a ma-
gától többfelé szakadt magyar-
ságnak egyaránt szüksége, fel-
tétlen szüksége van. Mert
Beöthy Zoltán, az évkönyv elő-
szavát író és azóta jobb hazába
költözött *Beöthyvel* mi is vall-
juk: *A Tisza-kultusz az igaz,
tisza, önzetlen, helyes magyar-
ság!*

K. A.

— A budapesti egyetem új
rektora. Budapestről jelentik:
A budapesti Pázmány Péter-
tudományegyetemen ma dél-
előtt volt a rektorválasztás. A
kiküldött elektorok az egyetem
rektorává a jövő tanévre dr.
Bársony János orvoskari pró-
fesszort választották meg.

A budapesti tőzsde

Zürichi zárlat: 0.60.

Budapest, június 8.

Értéktőzsde. Ma nyugodt irányzat
mellett változó volt a tőzsde hangu-
lata. A korona további romlása kö-
vetkeztében a kuliszban jóval a teg-
napai zárlaton alul nagyobb arányú
eladások történtek, később a hangulat
javult és a vásárlások a legtöbb pa-
pírnál behozták a mai árvesztéséget.
Árak:

Magyar Hitel 1920—2110, Osztrák
Hitel 580—600, Jelzálogbank 275—
280, Leszámitoló 750—760, Hazai
bank 565—580, Angol-magyar 760,
Magyar-olasz 315, Keresk. bank 6800
—900, Ált. takarékb. 1210—1220, Pesti
hazai 22000, Borsod-Misk. 3900—3975
Concordia 2675—2725, Bpesti gőzm.
6900—7200, Gizella 2300—2325, Hun-
gária 2900—2925, Viktória 10700—
10750, Beocsini 8150—8500, Bánya és
kőhő 10050—10450, Drasche 5150—
5200, Ált. kőszén 17625—17925, Salgó
10450—10975, Urikányi 10050—10900,
Ganz-Danub. 59300—60200, Ganz-vill.
13600—13800, Rima 3625—3850, M.
Acél 3250—3750, Schlick 1190—1210,
Lipták 490—508, Láng 1770—1800,
Brassói 4950—5100, Hazai faterm.
2075—2140, Nacsi 14200—14500, Lich-
tig 470—490, Magyar erdő 700, Or-
szágos faterm. 1075—1150, Spódtum
1800—1950, Klotld 4275—4400, Kar-
ton 2800—2950, Izzó 6650—6850, Pa-
pir 3025—3100, Cukor 35500—37000,
Lámpa 3450—3525, Ostermelő 795—
800, Gummi 4150—4200, Telefon 5150
—5250, Adria 13200—13600, Atlantica
2325—2375, Déli vasut 3400—3550, Le-
vante 8750—8850, Államvasut 13800—
14800, Trust 2600—2675.

A valutapiacón lényeges változás
nem történt. Árak:

Napoleon 3315—3335, Pout 3900—
3920, Dollár 851—861, Francia frank
7837 és fél—7875, Márka 308—313,
Lira 4462 és fél—4550, Lei 574—585,
Szokol 1674—1683, Svájci frank 16475
—16500, Kor.-dinár 1225—1235, Bé-
csi 595—615, Lengyel marka 21 és fél.
Az utótőzsde élénk. Magyar Hitel
2120, Salgó 10750—10800, Rima 3750,
Déli 3125, Államvasut 15400, Borsod-
Miskolci 3775, Első budapesti 7200,
Viktória 10800, Kohó 10400, Urikányi
11050, Trust 2630, Láng 1800, Izzó
6800, Lipták 508, Magyar Acél 3700.
— A valutapiac nyugodt. Dollár 860,
márka 310 és fél, lei 585, szokol 1795,
dinár 1230, osztr. korona 600.

Esti magántorgalom:

Este 8 órakor jelentik: Az értéktőz-
sde üzletlen. Államvasut 15300, Rima
3790—80, Salgó 10700. — A valutapiac
igen szilárd. Dollár 871—879 (878),
lei 585—581 (581), dinár 1245—1252
(1250), márka 300—308 és fél (309),
szokol 1609—1705 (1700), Berlin 312
és fél—310, Zürich 167—168, Prága
1682 és fél—1700, Zágráb 310—312,
Páris 79 és egynegyed—80, Milánó
45 és fél—46, London 3940, Bécs 600
—592 és fél, Bukarest 577 és fél—
582 és fél.

Esti Zürich: Budapest 60.

Zürichi devizák:

Zürich, jun. 8. (Zárlat.) Berlin 188,
Newyork 521 és fél, Milánó 3720,
Prága 1007 és fél, Budapest 60, Zá-
gráb 190, Varsó 13, Bécs 3 és fél, osztrák
bélyegzett 3 és háromnegyed.

Terménytőzsde

A mai terménytőzsdén az irányzat
továbbra is szilárd volt és az árjezy-
ző bizottság az árat szintén jelenté-
kenyen felemelte. A buza, a tengeri és
a zab szilárd volt. A kínálat még
mindig tartózkodó és a kereslet még
fokozódik.

Hivatalos árak: Buza tiszavidéki
3700—25, egyéb 3700—3725, rozs 3175
—200, takarmányárpa 2750—850, sör-
árpa 2850—3000, zab 2800—825, ten-
geri 3275—300.

Előfordult kötések: Buza 1 vagon
3725 ab Budapest, 1 vagon 3750 ab
állomás, rozs 1 vagon malomba szál-
litva Körmenről 3175, 2 vagon 3200
ab állomás, zab 2 vagon 2725 ab Sza-
boics, 10 vagon 2800 budapesti köz-
raktár, 1 vagon 2825 ab állomás, ten-
geri 1 vagon 3200 ab állomás, 1 va-
gon 3230 ab Szászhalom, 550 mázsa
3300 ab fehérmegyei állomás, 1 va-
gon 3250 ab Ujszász.

Hortobágy—balatoni tura út

Pénteken reggel 9 órakor érnek az autók Debrecenbe

Nem mindennapi látványban lesz ma délelőtti része a debreczeni közönségnek. A Királyi Magyar Automobil Club által rendezett Hortobágy—balatoni tura út első állomása lesz Debreczen és ide futnak be a versenyben résztvevő turagépek. A versenyben résztvevők száma igen tekintélyes, mert 28 különböző gyártmányú gép indul a versenyben.

Az autók hajnal 4 órakor indulnak a Műgyetem udvaráról és reggel 9 óra után futnak be Debreczenbe a szoboszlói országútról a Miklós-utcán át a Bika szálloda elé.

A versenyzők Debreczenben egy órai ebédpihenőt tartanak s aztán ugyancsak a Bika-szálloda előtt startolva a Hortobágyon, Tiszafüreden át visszatérnek Budapestre, ahonnan a Dumántúra menve folytatják a verseny hátralévő részét. Az érdekes látványosságnak bizonyára számos nézője lesz Debreczen utcáin.

Leszurtak egy leányt a Nagycserén

Az örökké variálódó szerelmi evődésnek egy halálos végű változata játszódott le pünkösd ünnepén a Debreczen határában levő Nagycserén egyik tanyáján.

A 91. számú tanyán az öreg Mikolay Mihálynál szolgált a teljesen árva 20 éves Sági Julianna. A csinos fiatal lányra már régen szemet vetett a gazda fia, a 24 éves Mikolay József, de a leány nem akarta elfogadni a legény udvarlását. Allandóan evődés volt a fiatalok között, de ez sohasem lépte túl az erőszak határait.

Pünkösd vasárnapjának délelőttjén a legény azt kérdezte a leánytól, jön-e a templomba. — Erre a leány azt felelte, nem megy, de ha a fiu megy, akkor még inkább nem megy vele a templomba. Vitatkozás támadt közöttük, a leány újból elutasította a legényt, aki a vita hevében ingerült lett, hirtelen támadt dühében előkapta a kését és mellbe szurta a leányt. A szerencsétlen Sági Juliannát a szúrás szíven találta és holtan rogyott össze.

A gyilkos legény véres tette után azonnal jelentkezett a csendőrnél, akik letartóztatták és bekisérték a debreceni királyi ügyészség fogházába. A gyilkos legény ellen szándékos emberölés büntette miatt indult meg az eljárás.

Nem emelik a kéményseprő díjakat. A kéményseprőmesterek pár hét előtt a kéményseprő díjszabás 100 százalékos felemelését kérték a vérostól. Az ügyvel ma foglalkozott a jog- és pénzügyi bizottság és a kereset elutasította.

A debreceni Ipartestület pályázatot hirdet szolgálai állásra. Pályázók jelentkezzenek 3 nap alatt az Ipartestület jegyzői irodájában, ahol a feltételek megtudhatók délelőltől 9-től 10-ig. Ipartestületi elnökség.

A kitagadott Habsburg a koronás Habsburgról

Wöllfling Lipót megemlékezése a elhunyt Károly királyról

A Debreceni Független Ujság bécsi szerkesztőségétől

Bécs, (junius hó.)

Rendkívül érdekes irás jutott ma a Debreceni Független Ujság bécsi szerkesztőjének kezébe: Wöllfling Lipót nekrológia az elhunyt Károly királyról. Mindenképp érdekelni fog, hogy a *kitagadott Habsburg* — a volt toscaniai főherceg — hogyan ítél igen közeli vérékonáról, a *koronás Habsburgról*, akinek végzete azonban talán sokkal tragikusabb volt, mint az a Habsburgé, aki előítéletekkel szakítva, polgári munkával próbálja megkeresni szükségleteit. Wöllfling Lipót érdekes cikkét egy svájci folyóirat számára írta, nekem azonban módomban van a *svájci megjelenéssel egyidőben* szó szerint közölni. Ime a címével együtt:

KARL VON HABSURG

— Rin Nekrológ —

Von Leopold Wöllfling.

Váratlanul és hirtelenül fejeződött be egy élet, amely az utolsó időkben az általános érdeklődés középpontjában állott. — Száműzésben — amelyet javarészt maga okozott — halt meg Károly, a régi Habsburg-dinasztia utolsó császára. A sors nagyszámu gyermekei és nagyratörő, fáradhatatlan felesége mellől ragadta el. Mély tragikum van sorsa e meggyívánulásában, és mégis számára talán a komplikált mellékkörülmények miatt legjobb volt ez a megoldás. Ezért azonban ne vádoljanak engem keményszívséggel.

Vissza kell csak gondolni arra, mily szomorú következményekkel járt az a két kísérlet, hogy Magyarországra visszatérjen. A kortének éretten kell a fáról leesnie. Eretlenül leszakítva és elhagyva káros hatással van a szervezetre. *Károlyt azonban nem szabad azzal vádolni, hogy ezt a két kalandot maga gonaolta ki és maga vitte keresztül.* — Ezt bizonyítja az, hogy Zita a második expedíciónál, ugyyszólván mint szellemi támaszték, elkísérte az urát. Károly maga, amennyire őt meg tudom ítélni, — ítélni pedig csak cselekedetei alapján tudok — csak igen nehezen juthatott volna egyedül ilyen bátor gondolatra és nem volt annyi ereje, hogy a kivített egyedül kezdeményezhette volna. *Elhatározásainak lelke mindig felesége volt*, aki élénk temperamentumával és erős akaratával férjét annak minden megnyívánulásában vezette és támogatta.

Szerencsétlenebb csillagzat alatt Károly nem léphetett volna a trónra. Már maga az a körülmény, hogy az unokaöccs-trónörökös unokaöccse volt és mint ilyen nem is került számításba a trón átvételére, mivel a trónörökösnek, aki igen elhatározott és becsvágyó ember volt és aki őt mindig háttérbe szorította, magának is voltak gyermekei, akikkel külön tervei voltak, — igen hátfányos volt általános államférfiúi előképzettségére. Abban az időben, tehát még a háboru előtt, amikor Károly

kicsiny lovasgarnizonokban az egyik áldásteljes mézesévet élte a másik után, be kellett volna őt avatni a világszínház titkaiba és bepillantást kellett volna nyújtani a kulisszák mögé. Ezt azonban elmulasztották. Mikor azután *Ferenc Ferdinándot meggyilkolták*, hirtelen és felületesen mindent pótolni kellett, amit elmulasztottak. Azonban a katonai karrierre még ekkor is több gondot fordítottak. Károly — ezt meg kell hagyni — becsületesen fáradozott azon, hogy nem igen exponált helyzetben hasznos legyen. A háboru durvaságainak következtében sokkal jobb betekintést nyerhetett államának bonyolult nemzetiségi viszonyaiba.

Mikor Ferenc József szemét behunyta, Károlyt — és ez emberileg érthető — a hatalom megszedítette és tulsok jót cselekedett. A rendjeleső és a tömeges nemesítések már csak azért sem voltak jogosak, mivel legtöbbszörre talpnyalók és törtető részesültek ezekben, nem csekély bosszúságára az azokra sokkal méltóbbaknak, akiket egyszerűen mellőztek. Ismét bebizonyult, hogy a trónra olyan ember való, aki a talpnyalót a valóditól meg tudja különböztetni. Azonban ismét tekintetbe kell venni Károly király gyermekies derűs természetét és fiatalágát: ő mindenekelőtt „jó” akart lenni. Ez szívós és megismételt békekísérleteiből is kitűnik, habár a megválasztott módok nem voltak a legszerencsésebbek. Számára azonban nem maradt más hátra, mivel természeténél fogva igen családis ember volt és legközelebbi rokonaiban sokkal jobban bízott, mint idegenekben, akik talán helyesebb kivezető utat mutattak volna neki a dilemmából. Természetes az is, hogy az ő béketerveit a Ludendorff-diktatura hevesen támadta és hamis világtársba helyezte, mivel veszélyeztetve volt a porosz katona-állam és sok katonatiszt existenciája. Ausztria elszakadása ugyanis a már régen fáradt Bulgária és Törökország elszakadását is eredményezte volna. Azonban minden későn volt már. Az összeomlás, amely azonnal Ferenc József halála után mutatkozott, már nem volt feltartóztatható, a sok látogatás és miniszteri tanácskozások sem tudták megakadályozni.

Nyugodt lelkuismerettel lehet követni a latin mondást: de mortuis nil ns bene. Amit Károly elhibázott, azt nem lehet az ő számlájára írni. Hiányos nevelés, lágy karakter — ellentétben energikus feleségével és tanácsadóival, akik nem követették a nagy célokat, sokban hozzájárultak ahhoz, hogy Károly a trónt elvesztette és azután ide oda taszítva és mindenféle befolyásoktól jobbra-balra taszítva, életét a legszebb férfikorban idegenben fejezte be.

Szemere Pál.

HIREK

— Klein László — tábornok. A kormányzó Klein László ezredes, a volt debreczeni hős 39. gyalogezred háborus parancsnokát, a harmackilencsek szeretett Laci bácsiját, vezérőrnaggyá nevezte ki. Az új tábornokot a harminckilencs bajtársak csütörtök esti összejövetelükön lelkes szeretettel ünnepelték.

— **A kormány bizalma Miskolczi főispán iránt.** Egyes fővárosi lapok a debreczeni nemzetgyűlési választásoknak a kormánypártokra kedvezőtlen eredményeit Miskolczi Lajos főispán nemtörődőségenek tulajdonította. Mint értesülünk, ma a 8 Orai Ujság ezzel szemben illetékes helyen azt az indormációt szerezte, hogy a kormány Miskolczi Lajos főispán iránt, mint eddig is a legnagyobb bizalommal viseltetik.

— **Huszéves találkozó.** Volt osztálytársaimat felkérem, hogy a huszéves találkozó részleteinek megbeszélése végett ma d. u. (1922 június 9.) 5 órakor a levéltárban (Városháza, sz. 5. sz.) legyenek szívesek megjelenni. Csobán Endre főlevéltáros.

— **Debreczen sz. kir. város központi választmányának közleménye.** Azok a választók, akik a szavazatszedő kiüldöttség előtt való megjelenésükben alapos okból akadályozva voltak, távolmaradásuk indokait a szükséges igazoló okmányok bemutatása mellett 8 napon belül a központi választmány elnökénél (Városháza, közgyűlési terem) írásban bejelentetik naponta 8-tól 13 óráig. Akik a bejelentést e határidőig elmulasztották, a rendőri hatóság előtt megindított eljárás során igazolhatják távolmaradásuk okát. Debreczen, 1922 június hó. Polgármester.

— **A közüzemi pótlék szabályrendeletét** a beügyminiszter több kifogás emelése mellett visszaküldte a városnak, pótlás és új megszövegezés végett. Márk Endre indítványára ma a jog- és pénzügyi bizottság a szabályrendeletet kiadta dr Magoss György tiszti főügyésznek javaslatlétel végett.

— **A református kollégium** 1922. évi június hó 10-én d. e. 10 órakor évszázó ünnepélyt tart, melyre a kollégium előbbiorit, tanárait, tanuló ifjuságát és a köznevelésügy iránt érdeklődő közönséget tisztelettel meghívja a kollégium igazgatósága. Az ünnepély sorrendje: Istenisztelet a Nagytemplomban. 1. Fennálló ének: Szent Isten noha néked... 2. Gyülekezeti ének: Ismét egyik esztendeje... 263. dics. 1., 2. és 3. vers. 3. Imádkozik: Dr Erdős Károly lelkészkepző intézeti igazgató. 4. P. Nagy Zoltán: Hatalmas Istene a fényes egeknek... előadja a tanítóképző-intézet énekkara. 5. Záróének: Dicséret, dicsőség... 179. dics. 10. vers. Istenisztelet után a kollégium disztermben. 1. Hymusz: Előadja a tanítóképző-intézet énekkara. 2. Évszázó beszédet mond Karai Sándor kollégiumi igazgató. 3. Üdvözlések. 4. Szózat: Előadja a tanítóképző-intézet ének kara.

tábornok. Ászló ez-zeni hős-prus pa-ncikence-bácsiját, te ki, Az minckilen-rtők esti s szeretet

ma Mis-Egyes fű-zeni nem-oknak a dvezőtlen y Lajos gének tu-rtesülünk, zel szem-azt az in-gy a kor-os főispán a legna-seltetik.

zó. Volt em, hogy részletei-tett ma d. órákor a. sz. 5. k megie-főlevéltá-

kir. város ának köz-választók, küldött-ellenésük-adályozva k indokait kmányok napon be-mány el-özgyűlési elenhetik r. Akik a g elmu-hatóság rás során aradásuk 22 június

tiek sza-gyminisz-lése mel-városnak, övegezés indítvá-pénzügyi endeletet rgy tisztí-tétel vé-

kollégium 9-én d. e. ünnepélyt m előljá-ffuságát ránt ér-szisztelettel igazga-orrrendje: templom-: Szent 2. Gyüle-ryik esz-1., 2. és r Dr Er-ző inté-gy Zol-a fényes tanító-a. 5. Zá-csőség... enitizte-sztermé-ádja a enekkara. ond Ka-igazgató. zat; Elő-zet ének

Ahol tilos a szesz. Egy newyorki nagy életbiztosító társaság statisztikai adatot közöl az öngyilkosságokról. — E szerint az Egyesült Államokban ijesztően megsaporodtak az öngyilkossági esetek; az 1921. év 20 százalékos emelkedést mutat az előzőhöz képest és 50 százalékos a legutóbbi békeévhez képest. E nyugtalanító jelenségnek okát nemcsak a nagy munkanélküliségben keresik, hanem legalább annyira a szesztilalomban. Az emberek az eltűnt szesz helyett morfiumra és kokainra vetették magukat, amelyeknek az idegekre való romboló hatását nem kell bővebben magyarázni. A szesztilalomnak még egy különös következménye van: bizonyos bűnesetek száma is hihetetlen magasságra szökött. A szesz italok csempészete rendkívül kecségtető foglalkozás, mert sokkal többet lehet vele keresni, mint munkával. A szesztilalom ellen vétők száma szinte kiszámíthatatlan; így például Chicagóban a múlt évben több mint 50,000 személyt büntettek meg a szesztilalmi törvénybe ütköző tettek, tudniillik csempészet, szesz italok előállítás és fogyasztása miatt. Hány ezren lehetnek, akik kikérültek a törvény büntető kezét?

A Debreczeni Patronage-Egyesület gyermeknapi gyűjtő-ivein újabban a következő adományok folytak be: Szentkirályi Tivadarné 6. sz. ivén 350 K, Lédererné Fischbein Lujza 7. sz. ivén az Izr. Jótékony Nőegylet 2150 K, dr Révész Imréné 16. sz. ivén 100 K, Csanak Józsefné 22. sz. ivén 100 K, Csapó László 24. sz. ivén 100 K, Fülöp Ignác 36. sz. ivén 266 K 40 fill., Magoss Györgyné 52. sz. ivén 200 K, Ollinger Béláné 61. sz. ivén 100 K, dr Olchváry Lászlóné 50, Szunyogh Sándorné 50 K, Sz. Tóth Béláné 100 K, Zoltán Ödönné 69. sz. ivén 405 K, Bakó György 93. sz. ivén 504 K, Mihalovics Jenő 100 K, Falk Ármán és társa 111. sz. ivén 1000 K, Kiss Ernő 127. sz. ivén 166 K, Veress Gyula 134. sz. ivén 80 K, Fehér Sándor 136. sz. ivén 380 K, dr Vársáry István 100 K, dr Winkler Jenő 100 K, Farkas Mihály 152. sz. ivén 500 K, Ref. főgimnázium 5-ik osztályu tanulói 100 K; gyűjtőiven befolyt eddig 15,230 K 80 fill. — Ugy a gyűjtőknek, mint a nemesszívű adományozóknak ezuton is hálás köszönetét fejezi ki a gyermeknap rendező bizottsága. Egyben ezuton is ismételtlen felkéri a bizottság mindazokat, akiknél még gyűjtőív kint van, hogy azt a titkári hivatalhoz, Csapó-utca 19. sürgősen, ha illesen is, felküldeni sziveskedjenek, hogy a végleges elszámolás megejthető legyen.

A debreczeni mészáros iparosok és bornyuvágó asszonyok felhívatnak, hogy egy igen fontos ügyben legkésőbb 3 napon belül d. e. fél 12—1 óra között az ipartestület jegyzői irodájában jelentkezzenek. — Ipartestületi elnökség.

Legolcsóbb árok
FELDHEIM és WEISZ
posztókereskedésében
Piac-utca 73. sz.

Debreczen törvényhatósági bizottsági közgyűlése június 10-én, szombaton délelőtt 9 órakor lesz a városháza közgyűlési termében.

Munkásokat csábítanak. Az ország különböző vidékein a lakosság, különösen a bányamunkások körében lelkiismeretlen egyének, köztük egy Jorner vagy Forner nevű állítólagos francia állampolgár Franciaországban, illetve egyéb más külföldi államokban való bányamunkálatok, vagy pedig mezőgazdasági munkák végzésére csábítják a munkásokat és pedig a legkülönbözőbb kedvezményekben (utaköltség megtérítése, kedvezményes ellátás, stb.) való részesítés ígérese mellett. Miután pedig ezen híreszteléseknek semmi alapjuk nincs, figyelmeztetem az érdekelteket lakosságot, hogy az ily és hozzá hasonló híreszteléseknek hitelt ne adjon amál is inkább, mivel az kizárólag a lakosságnak a nyugtalanítását és az ország gazdasági és munkarejének gyengítését célozza; amennyiben pedig ezen híresztelők kitérőli vagy azoknak tartózkodási helyéről valakinek tudomása volna, úgy azt hivatalomban jelentsek be, hogy azok ellen a szükséges intézkedéseket megtehessem. Debreczen, 1922 június 6. Rostás István sk., városi előljáróság vezetője.

Tolvai vendég. Özvegy Kölblé Antané Timár-utca 11. szám alatti lakoshoz tegnap este beállított egy asszony, aki rossz magyarsággal, németes kiejtéssel éjjeli szállást kért. — Kölblé megsajnálta az asszonyt és befogadta éjszakára. Reggel az idegen nő rosszul létről panaszkodott és megkérte szállásadóját, hogy hozzon neki a patikából orvságot. Kölblé el is ment a patikába, de mikor visszajött, legnagyobb meglepetésére a lakást összehányva üresen találta és nagy ijedelemmel tapasztalta, hogy a befogadott asszonnyal együtt mintegy 10,000 korona értékű ruha- és ágynemű eltűnt. Feljelentést tett a rendőrségen, ahol megindították a nyomozást.

A mulatság vége. Mecsika Elek Monostorpályi-ut 9. szám alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy tegnap a Danzinger Jenő-féle kocsmában mulatás közben kilopták a zsebéből 35,000 koronát tartalmazó pénztárcáját. A rendőrség megindította a nyomozást az ismeretlen zsebtolvaj után.

Eladó egy igen szép kidolgozású hálószoba. József kir. herceg-u. 38. sz. a.

Nyári divatharisnyák és keztyűk minden színben Schön Sándor keztyű, kötszer és orvosi műszertára Debreczen, Piac-utca 14. Csapó-utca sarok.

Futószőnyek, függöny és linoleum a legolcsóbban szerezhető be a Linoleum áruházban Ferencz József-ut 58. Megyeháza mellett.

Harisnyákat, kötött blousokat a legolcsóbban készít Benyáts harisnyagyára. Üzlet Piac-u. 18.

Tűkőrgyártás, üvegciszolás, kirakatok tükrözése. Sipkovic üveg műipari vállalata, Sziv-utca 15. Telefon 356.

Tisztviselő urak figyelmebe! Öltönyöket hozott kelméből 1800 K.-tól kezdve készítenek. Elsőrendű munka. Sztepanov János, Soós és Tsai volt cég tagja, Darabos-u. 44.

Girardi kalapok. apacsingek, divat övök legszebb válasszték Frank Imréné Piac 43.

Aranyért, ezüstért és briliánsért legmagasabb árat fizetünk. Weisz Mihály és Társa, ékszerészek, Püspöki-palota.

Harisnya különlegességek minden cipő színben rendkívül olcsón Csapó-utca, Kossuth-utca 4.

Debreczen elismert legregibb és legjobb kalapos műhelye Széll Gergely. Piac-u. 63. Készít a legújabb modellek szerint női kalapalakításokat. Telefon: 11—11.

Szalmakalap. panama ing, divat nyakkendő megérkezett Werner Sándor, Piac 51.

Nagy József szücszmester Szent Anna-utca 3. Elsőrangú modern és legnagyobb molylár eileni biztosító és megóvó be-raktározási vállalat.

Leányka és fiúcska ruhákat Demetrovitsné női divattermében csináltasson. Püspöki palota.

Gyakorlott gyors- és gépírókat keresünk. — Ajánlatot Hegedűs és Sándor írod. és nyomdai r.-t.-hoz Piac-utca 34 adandók be.

Az Utmutató hivatalos menetrend júniusi kiadása megjelent. Kapható Hegedűs és Sándor rt. könyvkereskedésében.

SZÍNHÁZ.

MŰSOR:

PÉNTEK: Csárdáskirálynő. B) bérlet SZOMBAT: Gül baba, bérletszűnet VASÁRNAP: Este: Csárdáskirálynő. Délután: Szökött katoná. HÉTFŐ: Artatlan Zsuzsi. KEDD: Gül baba. SZERDA: Málnás Miska.

Színházi iroda hírel:

Aggházy Melinda a Csokónai-színházban. Hat estére sikerült Kardoss igazgatónak lekötni Kolozsvár és Nagyvárád dédelgetett kedvencét, Aggházy Melindát. Aggházy ma pén teken B60) bérletben A csárdás királynő Sylvia szerepében kez di vendégfellépését. Leírhatatlan várakozással néz a publikum e fellépésre, mert régen várt kedvencét látja ismét a színpad deszkáin.

A mesebeli herceg, amerikai történet 6 fejezetben kerül pénteken műsorra a Vigszínház-mozgóban. Az amerikai milliárdosok fényűzését mutatja e darab, amely pazar kiállításában teljesen egyedülálló. — Csak egy napig.

Kis Csa katonái dalos filmjétek az Apollóban. A tegnapi bemutaton a kis Csa Jatzkó Csa, a színházi és mozikközönség kedvenc kis művésznője játszott olyan temperamentummal, behizelgő bájossággal, hogy valósággal magával ragadta a közönséget. Horváth Manci és Szomor Miklós kitiűnő alakítást nyújtottak; Várnay László, Debreczen kedvelt táncos komikusa pedig közvetlen humorával és pompás tán-

cával aratott sok tapsot. Ezt a kitiűnő műsort még péntek, szombat és vasárnap mutatja be az Apolló. Jegyelővétel.

Anyos Laci nótáestéje. Ma este 7 órakor 15 koronától 40-ig és 9 órakor 20 koronától 60-ig terjedő helyárrakkal tartja Anyos Laci, a népszerű dal-költő nótáestéjét az Arany Bika színházban. Magyar Imre és fia zenekara élén eljátsza és énekl. „Nem én lettem hűtlen hozzád” és a többi sok kedves szerzeményét. Komlóssy Emma szinte Anyos-nótákat fog énekelni. Szóval egy kedves, hangulatos magyar estét kap a közönség. Az elővételből ítélve meg is állapítható, hogy lesz sok szép debreczeni leány a hallgatók sorában. Jegyeket d. e. 10 órától 1-ig és d. u. 4 órától az Arany Bika-színház pénztára árusít.

Békéffy László, a budapesti Andrássy-uti és Apolló-színház művésze és társulata, így: Radó Sándor, az Andrássy-uti színház komkusa, Krémer Lilly, a Nagy Endre-kabaré tagja és Takács Klári, a Vigszínház művésznője vendégszerepel az Arany Bika-színházban vasárnap és hétfőn. Jegyelővét szombattól kezdve.

Legszebb

KALAPOK

megérkeztek

Herman és Friedman
PIAC-UTCA 10. SZ.
Bikával szemben.

SPORT.

A vasárnapi mérkőzések. A bajnoki szezon vasárnap még lélegzik egy utolsóelőtti; az utolsóelőtti erőfeszítés valamiképen tisztáznia fogja a bajnoki lista végeredményét. A szezon eseménye, a DKASE—DEAC mérkőzés az Ugető-téri sporttelepen kerül elődöntésre, a DMTK a Diószegi-uton fogadja a NyTVE-t, míg a KTE a DTE csapatával mérkőzik Kisvárdán. A három mérkőzés közül kétségtelenül a DKASE—DEAC mérkőzés bír legnagyobb érdekességgel és fontossággal. A DMTK—NyTVE meccsen a középső helyezések dőlnek el, míg a DTE—KTE meccs kimenetelétől a DTE negyedik helyezése függ.

FTC—VAC 1:0 (1:0). Az eredmény nem fejezi ki hiven az erőviszonyokat, mert az FTC legalább is 5—6 góllal jobb volt ellenfelénél, de a VAC ui kapusa, Fischer hihetetlen bravúrral védett.

Deutsch Miska — itthon. Deutsch Miska, a DKASE válogatott játékos a tavasz elején Szatmárra távozott és a Szatmári SE színeiben szerepelt barátságos mérkőzéseken. Deutsch péntek este visszaérkezik Debreczenbe és állandoan régi egyesülete színeiben fog szerepelni. A DKASE ma este beadvánnyal fordult a fegyelmi-bizottsághoz, amelyben kérte a bizottság hozzájárulását ahhoz, hogy Deutsch vasárnap a DEAC ellen már játszassék. A fegyelmi-bizottság a kérelmet elutasította, mert a szabályok értelmében minden külföldről hazatért játékosnak

